

Polska Wielkanoc

Święta Zmartwychwstania Pańskiego, zwane też Świętami Wielkanocnymi to najważniejszy moment w rocznym cyklu liturgicznym Kościoła. Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa jest najistotniejszym wydarzeniem, podstawą całego chrześcijaństwa, świadectwem zwycięstwa, triumfu życia nad śmiercią.

Pierwsi chrześcijanie, wywodząc się z wyznawców mozaizmu i z kręgu kultury judaistycznej nie odrzucili żydowskiego układu roku, podzielonego na tygodnie i święta synagogalne.

Największe święto żydowskie – **Paschę**, uznawali wszyscy za zapowiedź Paschy (Wielkanocy). Społeczność chrześcijańska czciła dzień zmartwychwstania Chrystusa już w najwcześniejszych czasach, przed rozproszeniem apostołów, niosących ewangeliczną naukę do różnych części świata.

Święta Wielkanocne Kościół obchodził już uroczystość w II wieku.

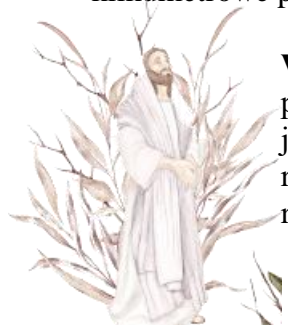
Obchody corocznej pamiątki zmartwychwstania poprzedzone są okresem przygotowań zwanym **Wielkim Postem**.

Cykl czterdziestodniowego Wielkiego Postu rozpoczyna **Środa Popielcowa** tzw. Popielec. Ksiądz w tym dniu posypuje wiernym głowy odrobiną popiołu, uzyskanego ze spalonych ubiegłorocznych gałązek palmowych. Przyjęcie popiołu oznacza pokorne uznanie słabości ludzkiej oraz gotowość wewnętrznego odrodzenia.

Post jest czasem, który ma ułatwić wiernym spotkanie z łaską Boga, uczyć wewnętrznej dyscypliny i opanować pragnienia. W okresie wielkopostnym modlitwa osobista i wspólnotowa przybiera specyficzne formy, związane z męką Jezusa. Kilkaset lat liczy zwyczaj odprawiania nabożeństwa Drogi Krzyżowej. Nabożeństwo to upamiętnia przejście ulicami Jerozolimy Chrystusa niosącego krzyż. **Droga Krzyżowa**, zwyczajowo odprawiana w piątki, polega na rozważaniu Męki Pańskiej z jednoczesnym przemierzaniem symbolicznej trasy, wytyczonej czternastoma krzyżami obrazującymi poszczególne epizody opisane w Ewangeliach.

Temat męki i śmierci Chrystusa podejmują również **Gorzkie Żale** – nabożeństwo rdzennie polskie, odprawiane w niedziele Wielkiego Postu. Nabożeństwo rozpoczyna pieśń o charakterze pobudki, wzywająca wiernych do głębokiego przeżywania ofiary krzyżowej Jezusa; składa się z trzech części, z których każda zawiera trzy pieśni, wprowadzane krótkim podaniem intencji. Wielki Post to czas, w którym organizowane są rekolekcje i przedstawienia misteryjne.

Ostatni tydzień Wielkiego Postu rozpoczyna **Niedziela Palmowa**, która przypomina o triumfalnym wjeździe Chrystusa do Jerozolimy. Tego dnia święci się w kościele kupione lub własnoręcznie zrobione palemki wielkanocne. Są to zazwyczaj wierzbowe lub bukszpanowe gałązki, które przyozdabia się kolorowymi, suchymi kwiatkami i wstążeczkami. Dawniej wierzono, że palma wielkanocna będzie chronić ludzi, zwierzęta, domy i pola przed czarami, ogniem i wszelkim złem. W niektórych rejonach Polski do dzisiaj przygotowuje się okazałe, kilkumetrowe palmy. Szczególnie piękne są palmy góralskie i kurpiowskie.

Wielki Tydzień był czasem porządkowania domów ale i własnego wnętrza poprzez liczne posty i umartwienia. Święcono wodę i ogień, przygotowywano jaja wielkanocne. Podczas wielkotygodniowych nabożeństw wierni rozpamiętywali wydarzenia z ostatnich dni życia Chrystusa. Tak dzieje się również dziś.

W **Wielki Czwartek** milkną dzwony kościelne, by odezwać się ponownie w Wielką Sobotę. W katedrach biskupi święcą w tym dniu oleje, potrzebne przy udzielaniu sakramentu chrztu, bierzmowania i sakramentu chorych. W pozostałych świątyniach odprawiana jest Msza Wieczery Pańskiej. Po liturgii Słowa następuje obrzęd obmycia nóg dwunastu chłopcom lub dojrzałym mężczyznom. Odziany na biało kapłan polewa wodą ich stopy i ociera ręcznikiem. Gest ten symbolizuje czynne włączenie się w Bożą miłość i odnosi się do przykazania miłości bliźniego. Liturgia Eucharystyczna Wielkiego Czwartku upamiętnia moment ustanowienia Najświętszego Sakramentu – przeistoczenia chleba i wina w Ciało i Krew Chrystusa. Po uroczystej Komunii świętej wiernych najświętszy Sakrament zostaje przeniesiony do tzw. kaplicy adoracji, a przy tabernakulum gaśnie wieczna lampka. Dawniej w Wielki Czwartek młodzi chłopcy święcili „topienie Judasza”, czyli słomianą kukłę odzianą w łachy wrzucali do rzeki i ciskali w nią grudami błota i kamieniami. Dziewczęta zaś o zmroku udawały się do najbliższej bieżącej wody by się w niej wykąpać. Wierzono bowiem, że woda w Wielki Czwartek nabierała niezwyklej mocy przysparzania dziewczętom gładkości.

Wielki Piątek poświęcony jest przeżyciom, związanym z męką i śmiercią Chrystusa. W tym dniu obowiązuje wiernych zachowanie ścisłego postu. W Wielki Piątek nie odprawia się Mszy świętej, a odczytuje się wiernym obszerny opis męki Chrystusa, po którym następuje adoracja krzyża. W Wielki Piątek gotuje się jaja na twardo, a później maluje się je, skrobie wzory lub okleja. Takimi pisankami można grać „w bitki”, czyli uderzać swoim jajkiem w jako kolegi. Wygrywa ten, czyje jajko się nie zbije.

W **Wielką Sobotę** przez cały dzień trwa adoracja Chrystusa złożonego do grobu. Przygotowuje się tego dnia **Święconkę**, czyli małe porcje pokarmów, które znajdują się później na świątecznym stole. Święconkę włożoną do koszyczka ozdobionego zielonymi listkami i białymi serwetkami zanoszą do kościoła, aby ksiądz pobłogosławił. W wielkanocnej Święconce znaleźć można oczywiście jaja, które są symbolem początku i źródłem życia, chleb, wędlinę, sól, pieprz, czasem ciasto.

Niedziela Wielkanocna jest radosnym, długo oczekiwanym dniem, który spędza się w rodzinnym gronie. Dzień ten rozpoczyna poranna Msza święta zwana **Rezurekcją**, którą poprzedza uroczysta procesja z Najświętszym Sakramentem wokół kościoła. Po porannej Mszy spożywa się świąteczne śniadanie, w trakcie którego członkowie rodziny składają sobie życzenia, dzieląc się święconym jajkiem. Wśród smakołyków na świątecznym stole nie może zabraknąć wielkanocnych baranków i zajaczków wykonanych z cukru, masła lub upieczonych z ciasta oraz wielkanocnych bab i mazurków.

Drugi dzień Świąt czyli **Poniedziałek Wielkanocny**, zwany także lanym poniedziałkiem przynosi najwięcej śmiechu i zabawy dzieciom. Tego dnia bowiem chłopcy i dziewczęta oblewają się wodą. Ta wielkanocna kąpiel to **śmigus-dyngus**. Trudno dziś powiedzieć jaki był sens zwyczaju oblewania się wodą. Prawdopodobnie chodziło tu o akt oczyszczenia i wzmocnienia sił rozrodczych. Dlatego w tym dniu pozwólmy chociażby skropić się wodą.

